

■ Σημαντικά γεγονότα της Ελληνικής Επανάστασης

Τὸ Πρωτόκολλον τῆς Ἀνεξαρτησίας* 22α Ἰανουαρίου 1830

«Ἡ Ἑλλὰς θέλει σχηματίσει ἐν Κράτος ἀνεξάρτητον, καὶ θέλει χαίρει ὅλα τὰ δίκαια, πολιτικά, διοικητικά καὶ ἐμπορικά, τὰ προσπεφυκότα εἰς ἐντελῆ ἀνεξαρτησίαν»

Ἐνα καὶ πλέον χρόνο μετὰ τὴν Ναυμαχία στὸ Ναβαρίνο καὶ ἐνῶ ἡ Ὄθωμανικὴ Αὐτοκρατορία εἶχε ἐμπλακῆ σὲ ἕναν νέο πόλεμο μὲ τὴν Ρωσία, οἱ τρεῖς Μεγάλες Δυνάμεις συνέχιζαν νὰ διαβουλεύονται σχετικὰ μὲ τοὺς ὅρους ἐπιλύσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ζητήματος.

Οἱ περιοχὲς ποὺ θὰ περιλαμβάνονταν στὸ μελλοντικὸ ἑλληνικὸ κράτος καὶ τὸ καθεστῶς του (αὐτονομία ἢ ἀνεξαρτησία) ὑπῆρξαν τὰ βασικὰ ζητήματα, μὲ τὰ ὁποῖα ἀσχολήθηκαν. Ἀποτέλεσμα τῶν διαβουλεύσεων αὐτῶν ὑπῆρξε μιὰ σειρὰ ἀπὸ Πρωτόκολλα, τὰ ὁποῖα ὑπεγράφησαν στὸ Λονδίνο ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 1828 ἕως τὶς ἀρχὲς τοῦ 1830, ὅποτε καὶ ἡ Ὄθωμανικὴ Αὐτοκρατορία ὑποχρεώθηκε κάτω ἀπὸ τὸ βᾶρος τῆς ἥττας τῆς στὸν πόλεμο μὲ τὴν Ρωσία νὰ ἀποδεχθῆ τὶς ἀποφάσεις τῶν Μεγάλων Δυνάμεων σχετικὰ μὲ τὴν δημιουργία ἀνεξάρτητου ἑλληνικοῦ κράτους.

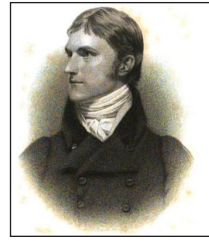
Ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1828, οἱ Πρεσβευτὲς Στράτφορντ Κέννινγκ (Stratford Canning) τῆς Ἀγγλίας, Στρατηγὸς Κόμης Ἀρμαντ Τσαρλς Γκιουλεμινὸτ (Armand Charles Guillemainot) τῆς Γαλλίας καὶ Κόμης Ἀλεξάντερ Ἰβάνοβιτς Ριμπιουπιερρέ (Alexander Ivanovich Ribeaupierre) τῆς Ρωσίας διασκέπτονταν στὸν Πόρο μὲ στόχο νὰ καταλήξουν σὲ μιὰ πρότασι πρὸς τὶς κυβερνήσεις τοὺς σχετικὰ μὲ τὰ ἐδαφικὰ ὅρια τοῦ ἑλληνικοῦ

Αλεξάντερ Ίβανοβιτς
Ριμπιουπιερρέ.
(1781-1865)

Άρμαντ Τσάρλς
Γκιουλεμινότ.
(1774-1840)

Στράτφορντ Κέννινγκ.
(1786-1880)

κράτους. Στην κοινή τους πρότασι ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν, σὲ κά-
ποιο βαθμό, οἱ διεκδικήσεις τῆς ἑλληνικῆς πλευρᾶς, τὶς ὁποῖες
τοὺς ἐξέφρασε ὁ Καποδίστριας στὰ Ἑπομνήματα, τὰ ὁποῖα
τοὺς ἀπέστειλε στὶς 11 Σεπτεμβρίου καὶ 30 Ὀκτωβρίου. Εἰση-
γήθησαν λοιπὸν νὰ περιληφθοῦν στὴν Ἑλληνικὴ ἐπικράτεια
οἱ περιοχὲς τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ὅσες εὐρίσκονταν νοτιῶς τῆς
γραμμῆς, ἡ ὁποία συνέδεε τὸν Ἀμβρακικὸ κόλπο στὰ δυτικὰ
καὶ τὸν Παγασητικὸ στὰ ἀνατολικά.

Παρὰ τὴν Γνωμάτευσι αὐτὴ καὶ ἐνῶ ἡ διάσκεψις στὸν Πόρο
δὲν εἶχε ὠλοκληρωθῆ, ὑπεγράφη στὸ Λονδίνο Πρωτόκολλο
μεταξὺ τοῦ Βρετανοῦ Ἑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν καὶ τῶν Πρε-
σβευτῶν τῶν ἄλλων δύο χωρῶν. Το Πρωτόκολλο αὐτὸ (4ης Νο-
εμβρίου 1828) ἄφηνε ἐκτὸς ἑλληνικῆς ἐπικράτειας τὴν Στερεὰ
Ἑλλάδα. Στὰ σύνορα τοῦ ὑπὸ διαμόρφωσι Ἑλληνικοῦ κρατικοῦ
μορφώματος θὰ περιλαμβάνονταν μόνον ἡ Πελοπόννησος καὶ
οἱ Κυκλάδες.

Ὡστόσο, μερικὸς μῆνες ἀργότερα οἱ προτάσεις τῆς Διασκέ-
ψεως τῶν τριῶν πρεσβευτῶν στὸν Πόρο ἐγίναν ἀποδεκτές. Ἡ
συνοριακὴ γραμμὴ Ἀμβρακικοῦ-Παγασητικοῦ υἰοθετήθηκε
ἀπὸ τὶς Δυνάμεις στὸ Πρωτόκολλο τῆς 10 Μαρτίου 1829, ἡ
ὁποία ὑπεγράφη στὸ Λονδίνο. Στὰ σύνορα αὐτὰ δὲν περιλή-
φθηκε καὶ ἡ Κρήτη. Το Σεπτέμβριο τοῦ
ἰδίου ἔτους, ἡ Ὄθωμανικὴ Αὐτοκρα-
τορία ὑποχρεώθηκε νὰ ἀποδεχθῆ τὸ
Πρωτόκολλο αὐτό, στὸ περιθώριο τῆς
συνθηκολογήσεώς της μὲ τὴν Ρωσία
(Συνθήκη Ἀδριανουπόλεως).

* * *

Στις ἀρχὲς τοῦ ἐπόμενου ἔτους καὶ συγκεκριμένα στὶς 22 Ἰα-
νουαρίου 1830, οἱ τρεῖς Μεγάλαις Δυνάμεις προχώρησαν στὴν

ύπογραφή ενός νέου Πρωτοκόλλου, στο Λονδίνο και πάλι, τὸ ὁποῖο ἔμεινε γνωστό ὡς τὸ **Πρωτόκολλο τῆς Ἀνεξαρτησίας**. Ἐπρόκειτο γιὰ τὴν πρώτη ἐπίσημη διεθνή πράξι, ἡ ὁποία ἀνεγνώριζε τὴν Ἑλλάδα ὡς Κράτος κυρίαρχο καὶ ἀνεξάρτητο καὶ ὄχι φόρου ὑποτελές στὴν Ὀθωμανικὴ Αυτοκρατορία.

Ἡ σημαντικὴ αὐτὴ ἀπόφασις συνωδευόταν ἀπὸ τὸν προσδιορισμὸ μιᾶς νέας συνοριακῆς γραμμῆς. **Σ**τὰ ἐδάφη τοῦ νέου Κράτους περιλαμβάνονταν οἱ περιοχές, οἱ ὁποῖες εὑρίσκονταν μεταξὺ τῶν ποταμῶν Ἀχελώου στὰ δυτικὰ καὶ Σπερχειοῦ στὰ ἀνατολικά. **Μ**ε τὸν τρόπο αὐτὸ ἀποφευγόταν ἡ γειτνίασις τῶν δυτικῶν ἐπαρχιῶν τῆς Αἰτωλοακαρνανίας μετὰ τὴν Λευκάδα, ἡ ὁποία, ὅπως καὶ τὰ ὑπόλοιπα Ἑπτάνησα, ἦταν ὑπὸ ἀγγλικὴ κυριαρχία. **Α**πὸ τὴν ἄλλη δίνονταν στὸ Ἑλληνικὸ Κράτος, πέραν τῶν Κυκλάδων καὶ τῆς Πελοποννήσου, οἱ Σποράδες καὶ ἡ Εὐβοία. **Τ**έλος, στὸ **Πρωτόκολλο τῆς Ἀνεξαρτησίας** ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ρωσία συμφωνοῦσαν στὴν ἀναγόρευσι τοῦ Λεοπόλδου τοῦ Σὰξ Κόμπουργκ, ὡς ἡγεμόνος τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. **Κ**αὶ αὐτὲς οἱ ἀποφάσεις ὥστόσο ἔμελλε νὰ μὴν εἶναι ὀριστικὲς τόσο ὅσον ἀφορᾷ τὰ σύνορα ὅσο καὶ ὡς πρὸς τὸ πρόσωπο καὶ τὸν τίτλο τοῦ ἡγεμόνος. **Ἡ** τελικὴ ρύθμισις τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος θὰ ἐπέλθῃ ἐνάμισυ περὶπου χρόνον ἀργότερα, στὰ τέλη Αὐγούστου τοῦ 1832.

* * *

Ἡ Διάσκεψις διεκήρυξε τὴν πολιτικὴ ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὸ ἄρθρο 1 τοῦ Πρωτοκόλλου, τὸ ὁποῖο ὑπεγράφη ἀπὸ τοὺς πληρεξουσίους τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ρωσίας.

Τὸ ἄρθρο 1 τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς 22ας Ἰανουαρίου 1830 ὥριζε: «**Ἡ** Ἑλλὰς θέλει σχηματίσει ἐν Κράτος ἀνεξάρτητον, καὶ θέλει χαίρει ὅλα τὰ δίκαια, πολιτικά, διοικητικὰ καὶ ἐμπορικά, τὰ προσπεφυκτὰ εἰς ἐντελῆ ἀνεξαρτησίαν».

Ἡ πανηγυρική αὐτὴ διακήρυξις τῆς πολιτικῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος συνιστοῦσε διπλωματικὴ πρᾶξι ἰδρυτικὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. **Ἡ** διεθνὴς ἀναγνώρισις τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους σήμαινε ἔναρξις τῆς ὑπάρξεώς του ἀπὸ τὴν ἄποψι τῆς διεθνoῦς κοινωνίας. **Ἡ** πρόοδος σχετικὰ μὲ τοὺς ἀντίστοιχους ὁρισμοὺς τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς 10 Μαρτίου 1829 ἦταν μεγάλη καὶ εἶχε σπουδαιότητα κρίσιμη.

Ἀντίθετα, οἱ ὁρισμοὶ τοῦ Πρωτοκόλλου ἐκείνου γιὰ τὰ σύνορα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ἀθετοῦνταν μερικῶς μὲ ὅ,τι ὠριζε πολὺ δυσμενέστερα γιὰ τὴν Ἑλλάδα τὸ Ἄρθρο 2 τοῦ νέου Πρωτοκόλλου.

Ἡ συνοριακὴ γραμμὴ τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς 22ας Ἰανουαρίου κρατοῦσε ἔξω ἀπὸ τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος μεγάλο τμῆμα τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. **Ὡς** ἀντάλλαγμα πρὸς τὴν Πύλη γιὰ τὴν ὀδυνηρὴ θυσία τῆς πλήρους ἀνεξαρτησίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, ἐγίνε περικοπὴ τῆς νέας γραμμῆς στὴν Δυτικὴ Ἑλλάδα καὶ ὀλόκληρη ἢ περιοχὴ πέρα ἀπὸ τὸν Ἀχελῷο ἐπανῆλθε στὴν ἐξουσία τοῦ Σουλτάνου. **Οἱ** διατάξεις τοῦ Πρωτοκόλλου ἐπίσης, ἀποσκοποῦσαν νὰ ἱκανοποιηθῇ ἡ ἐπιθυμία τῶν Ἀγγλων ἀποικιοκρατῶν γιὰ κατοχύρωσι τῶν Ἰονίων Νήσων ἀπὸ τὸν κίνδυνο, τὸν ἀπότοκο τῆς κυριαρχίας τῶν Ἑλλήνων στὴν γειτονικὴ Ἀκαρνανία.

Σύμφωνα μὲ τὸ Ἄρθρο 3 τοῦ Πρωτοκόλλου, «ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θέλει εἶναι μοναρχικὴ καὶ κληρονομικὴ κατὰ τάξιν πρωτοτοκίας». **Τὸ** ἴδιο Ἄρθρο παρεῖχε στὶς τρεῖς Δυνάμεις τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τοῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος, χωρὶς καθόλου νὰ ἔχει ἐρωτηθῇ ὁ Ἑλληνικὸς λαός.

* * *

Ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ ἀρχικῶς διακηρυγμένου σκοποῦ τῆς ἐπεμβάσεως τῶν τριῶν συμμάχων στὸν ἑλληνοτουρκικὸ ἀγῶνα ἐξαίρεται καὶ στὸ «Συμπέρασμα» τοῦ Πρωτοκόλλου, ὅπου «αἱ τρεῖς Δυνάμεις συγχαίρουν ἀλλήλας» γιὰ τὸ «κλείσιμο» τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος.

Πράγματι, Ἀγγλία, Γαλλία καὶ Ρωσία ἔβλεπαν σὲ αὐτὸ τὸ Πρωτόκολλο τὴν ὀριστικὴ διευθέτησι ἐνὸς ἐνοχλητικοῦ ζητήματος. **Οἱ** Ἕλληνες, ἀντίθετα, ἔβλεπαν σὲ αὐτὸ τὴν ἀπαρχὴ τοῦ ἐλεύθερου πολιτικοῦ βίου τοῦ Ἔθνους.

Τὸ νέο Κράτος, ἂν καὶ περιεῖχε λιγότερο ἀπὸ τὸ ἕνα τρίτο τῶν ἑλλήνων κατοίκων τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας τὴν ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ξέσπασε ὁ Ἀγῶνας, ὥστόσο ἀναγνωριζόταν ἐπισήμως στὴν διεθνή κοινωνία. Αὐτὸ συνιστοῦσε πολὺ κρίσιμη καμπὴ τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας.

Ἀποσπάσματα

1. Ἡ Ἑλλάς θέλει σχηματίσει ἓν κράτος ἀνεξάρτητον καὶ θέλει χαίρει ὅλα τὰ δίκαια πολιτικά, διοικητικά καὶ ἐμπορικά τὰ προσπεφυκότα εἰς ἐντελὴ ἀνεξαρτησίαν.

2. Ἡ διοριστικὴ γραμμὴ τῶν συνόρων τῆς Ἑλλάδος, ἀρξαμένη ἀπὸ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀσπροποτάμου, θέλει ἀνατρέξει τὸν ποταμὸν αὐτὸν ἕως κατέναντι τῆς λίμνης τοῦ Ἀγγελοκάστρου, καὶ διασχίσασα τόσον αὐτὴν τὴν λίμνην ὅσον καὶ τὰς τοῦ Βραχωρίου καὶ τῆς Σταυροβίτσας, θέλει καταλήξει εἰς τὸ ὄρος Ἀρτοτίνα, ἐξ οὗ θέλει ἀκολουθήσει τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Ἴξου, τὴν κοιλάδα τῆς Κοτούρης καὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Οἴτης ἕως τὸν κόλπον τοῦ Ζητουνίου, εἰς τὸν ὁποῖον θέλει καταστήσει πρὸς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σπερχειοῦ.

Ὅλαι αἱ χώραι καὶ τόποι κείμενοι πρὸς Μεσημβρίαν αὐτῆς τῆς γραμμῆς, τὴν ὁποίαν τὸ Συμβούλιον ἐχάραξεν ἐπὶ τοῦ ἐνταῦθα ὑπὸ στοιχείον C' συναπτομένου γεωγραφικοῦ πίνακος, θέλουν ἀνήκει εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Θέλουν ἀνήκει ὡσαύτως εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ νῆσος Εὐβοία ὀλόκληρος, αἱ Δαιμονόνησοι, ἡ νῆσος Σκυῖρος καὶ αἱ νῆσοι, αἱ ἐγνωσμένοι τὸ ἀρχαῖον ὑπὸ τὸ ὄνομα Κυκλάδες, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς νήσου Ἀμοργοῦ.

3. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θέλει εἶναι μοναρχικὴ καὶ κληρονομικὴ κατὰ τάξιν πρωτοτοκίας. Θέλει ἐμπιστευθῆ εἰς ἓναν Ἡγεμόνα, ὅστις δὲν θέλει εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκλεχθῆ μεταξὺ τῶν οἰκογενειῶν τῶν βασιλευουσῶν εἰς τὰς Ἐπικρατείας τὰς ὑπογραψάσας τὴν Συνθήκην τῆς 6ης Ἰουλίου 1827, καὶ θέλει φέρει τὸν τίτλον Ἡγεμῶν Κυριαρχῆς τῆς Ἑλλάδος.

*Τῶν ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος ἡμῶν
εὐκλεῶς ἀγωνισαμένων
ἐν τοῖς ἱεροῖς τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀγῶσιν,
Αἰωνία ἡ μνήμη!*

(*) Πηγή: <https://historicaltrails.wordpress.com>. • Επιμέλ. ἡμετ.